

Naročilna lista: Celo leto
3 dni, četrt leta 16 din. Izven Jugoslavije.
Celo leto 120 din. Inserati ali oznanila se
računajo po dogovoru; pri večkratnem
izpiranju primeren popust. Upravništvo
sprejema naročnino, inserate in reklamacije.
Telefon interurban št. 113.

Ljubljana.

TRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Poštnina plačana v gotovini

STRAŽA izhaja v ponedeljek, sredo in petek.
Uredništvo in upravništvo je v Mariboru.
Koroška cesta št. 5 Z uredništvom se more
govoriti vsaki dan samo od 11. do 12. ure.
Rokopisi se ne vračajo.
Nezaprite reklamacije so poštne proste.
Telefon interurban št. 113.

17. števil.

Maribor, dne 12. februarja 1923.

Letnik XV.

Napad demokratske „Orjune“ na tiskarno sv. Cirila v Mariboru.

V noči od sobote na nedeljo in sicer krog druge ure so vdrl organizirani orjunci na tatinsko roparski način v tiskarno sv. Cirila, ustrahovali z revolverji hišnika, mu grozili s smrtjo, ako bi klical na pomoč, pet krepkih mož je stražilo hišnika, drugi pa so vdrl v tiskarno v spodnjo dvorano, kjer so stroji za tisk. Roparska orjunska banda je s težkim kladivom začela razbijati po strojih. Po dolgotrajnem razbijanju so popolnoma pokvarili veliki stroj, ki se je uporabljal za tiskanje časopisja, dva druga manjša stroja in še enega malega. Zrezali so tudi na drobne kosce vse gonilne jermene. Ko je banda opravila svoje razdiralno delo, je udrila vrata na dvorišču in izginila v noč. Takoj po odhodu orjunccev je odšel hišnik na policijo in javil tatinsko-roparski napad.

Škoda, ki so jo povzročili orjunci je zelo velika in še osobito radi tega, ker se bodo morali razbiti in nerabni deli strojev naročiti iz nemških tovarn in bo delo v tiskarni celo ovirano za dalje časa.

V oči gled tatinsko-roparskemu napadu na tiskarno pribijemo, da so vdrl in poškodovali tiskarno organizirani pristaši Orjune, ki hinavsko simulira, da se bori za plemenite cilje in za nacionalistične ideje. No, vlom v tujo hišo, grožnja s samokresi, poškodovanje tuje lastnine pač ni plemenito in tudi ne nacionalno delo.

Nadalje treba pibiti, da je roparski napad na našo tiskarno drugo poškodovanje tuje lastnine na slovenskih tleh. In to drugo roparsko dejanje je izvršeno od članov Orjune namenoma, je bilo natančno pripravljeno in se nikakor ne da primerjati s protipostavnim dejanjem vsikipeče mase demonstrantov.

Nadalje je tudi iz pisave „Tabora“ in „Jutra“ jasno, da stojijo za temnimi in roparskimi elementi Orjune kot duševni vodje glavni voditelji demokratske stranke, ki bi se še radi na najbolj ostuden način roparskega nasilja obdržali na političnem površju.

Iz ravnokar povedanega je pač jasno in ni potreba opozarjati odgovornih činiteljev, da vodi logična pot demokratsko orjunaškega nasilja in uporaba roparskih sredstev v svrhu samoočrambe k uporabi podobnih sredstev, kar pa znači dejanski polom pravnega reda in stanja.

Krvava roka.

Imamo »belo roko«, imamo »črno roko«, umazana je ena kakor druga in tudi krvava, ker se je udeleževala v atentatih in zavratnih umorih, sedaj pa imamo še posebno krvavo roko, ki služi Pribečičevim policajdemokratski kliki. Ta roka je bila »predvidjena« ali pripravljena že tedaj, ko sta Pašič in Pribečič skupaj vladala in ko se je izdala parola, da ne bo poprej miru, dokler ne bo tri do štiri tisoč mrtvih glav, sedaj se pa udeležuje v Pribečičevi volilni agitaciji in službi tako, da lahko volitve pretvori v pravo meščansko vojno.

Ta krvava roka sestoji iz organiziranih članov Narodne obrane in orjune ter iz drugih podkupljenih, sfanatiziranih ter pokvarjenih elementov. Ta druhal ima vedno pred očmi Mussolinija in njegove uspehe, metoda sile in ambicija diktature je pa vrhunec njene politične modrosti. Cilj terorja je jasen: ostrašiti hoče vse one, ki se dajo, druge, ki so mirni, kakor na primer Radič, pa izzvati, da se jih potem lahko vrže na nelegalno polje ter razbije njihovo dosedanje taktiko.

Kri naj teče! — To je volilna parola Pribečičevih policajdemokratov. To je zapisano z velikimi črkami tudi v zagrebškem »Pokretu« in kri se je v resnici že tudi prelivala. Razbojniških in krvavih izgrediv je bilo v zadnjem času že toliko, da lahko rečemo, da je tudi hrvatska in slovenska zemlja zapadla pod macedonsko hajdučijo. Glavno zaslugo pri tem imajo orjunci, ki so v Pribečičevi službi, kar je dovolj jasno razvidno že iz tega, da je šef orjune upokojeni pukovnik Pavle Jurišić kandidat Pribečičeve liste za novosadski volilni okraj.

V Kostajnici je porušenih 35 hrvatskih hiš in nahujskana množica napadalcev na hrvatski republikanski shod je prišla z razvito srbsko zastavo ter z vzkliki: »Za kralja! Za velesrbsko misel!« — Srbske seljake so nahujskali policajdemokratski demagogi, češ, da je vsled hrvatskih republikancev kralj in Srbija v nevarnosti. Tudi v Srbiji so republikanci, pa tam ne vidimo, da bi se v imenu kralja ropalo in ubijalo. Zlorabo kraljevega imena in Srbije so si policajdemokrati prihranili za prečanski svet in tako so najprej v Kostajnici, potem pa v Cirkvenici pod krinko monarhizma razbijali in ubijali.

Napad na Kostajnico so vodili policajdemokrat uradnik dr. Gliša Tadič, zemljiškoknjižni uradnik Uzelac, pop Vranješević ter neki učitelj. Po izvršenem razbojniškem in ubijalskem napadu, je prvi takole nagovoril svoje pajdaše — enake razbojnike in nahujskane

Opozarjamo na to vso javnost in odločujoče organe z izjavo, da je to resen apel stranke, ki se zaveda svoje moči!

Voditelji demokratsko-orjunaške bande v Mariboru so: Radivoj Rehar, glavni urednik »Tabora«, dr. Avgustin Reisman, mariborski dopisnik »Jutra« in glavni sotrudnik »Tabora«, dr. Cacafura in dr. Štefančič, uradnika pri agrarnem uradu, sokolaša in demokrata Janez Volčič, uradnik pri fin. oblasti in policijski uradnik Sternad.

Kedaj se je izvršil napad Orjune na Cirilovo tiskarno? V soboto je priredil svojo maškerado mariborski Sokol v prostorih Narodnega doma. Na maškeradi so plesali in popivali tudi orjunci od predsednika Radivoja Rehara do že zaprtega »Kirchenräuberja«. Stoka. Napad na našo tiskarno vodi od sokolske maškerade mariborskega Narodnega doma v Koroško cesto 5, kjer je Cirilova tiskarna. Tudi pomelljivo za kulturo in napredek Sokola.

Kdo od orjunccev je že pod ključem? Mariborska policija je aretirala radi roparskega napada na Cirilovo tiskarno te-le orjunce: Kinkelo, ki je stavec pri Mariborski tiskarni, Poleta, ki je carinski posrednik in znanege »Kirchenräuberja« Stoka. Mi smo pa mnenja, da bi spadal v oni kraj, kjer je danes organizirani orjunaš Stoka, tudi predsednik mariborske Orjune g. Radivoj Rehar, glavni urednik »Tabora«. Značilno za tiskarsko podjetje v Jurčičevi ulici je, da je tamkaj glavno oglišče orjunašev in je tamkaj nameščen tudi že zaprti Kinkelo, ki je res strokovnjaško razbijal po naših strojih.

Hrabrost orjunccev. V soboto so imeli tudi mariborski Nemci svojo veselico pri Anderlu v Radvanju. Orjunci so hoteli v soboto v noči razbiti nemško prireditel in so se krog ene ure ponoči tudi peljali na dveh avtomobilih venkaj k Anderlu. Ko so si pa ti junaki ogledali celo bojno polje, so videli, da je Nemcem zelo veliko in da bi bil spopad z njimi tudi lahko usodepoln za orjunce. Pustili so Nemce mirno rajati, se odpeljali nazaj v Maribor in nato uprizorili roparsko-tatinski napad na Cirilovo tiskarno.

zapeljane izgredivke: »Bračo Srbi i Srbadijo! Kar sem od srca želel, to se je danes izpolnilo. Od srca vam hvala! Ko vam sporočim, pa zopet pridite tako številno in oboroženi!« — Pop se je od njih takole poslovil: »Bračo Srbi! Junaško ste se danes držali. Danes smo jim razbili hiše, drugič jim bomo pa glave!« — »Ne«, je rekel učitelj, »temveč takol!« in pokazal je, kako se obeša in vrat prereže. —

Voditelji ter inicijatorji terorja so že poprej vse pripravili, da izzovejo divjo mržnjo in bes med neukim srbskim seljaštvom. Kakor hitro so zvedeli, da se pripravlja hrvatski republikanski shod, so že začeli širiti vesti, kako Hrvati ubijajo srbske žene in otroke in kako Turki na raznjuz pečejo srbske pope. — Uspehi teh laži seveda niso izostali. Imamo porušene hiše, mrtve in ranjene, žandarmerija je pa vse to gledala in po storjenem delu je krivce samo na videz zasledovala. — Glavnih se sploh ne dotakne, najaktivnejšim soudeležencem daje čas, da se umaknejo, nekatere male pa zapira ter zopet izpušča. In še pri teh so se našli dokazi teroristične organizacije in akcije, ki bi našega kmeta ali delavca po izjemnih in rednih zakonih spravili za dolgo vrsto let v ječo. Pri enem orjuncu so tako slučajno našli cel zaboj — bomb, našega delavca bi pa neusmiljeno pestili, če bi našli pri njemu zarjavelo bodalo, s katerim je cepil treske. Orjuncem z zabojem bomb je nabrž že na prostem, delavec bi pa dolgo sedel radi starega bajoneta.

Največja protimonarhistična propaganda je kraljevo ime v ustih orjunašev ter drugih nasilnikov, ki so se udeležili sedaj po Hrvatski in Sloveniji in ki se udeležujejo že tako dolgo po južni Srbiji in Črnigori. Ideja te zlorabe ni nova. Tudi baron Rauch je prišel na Hrvatsko v imenu kralja, češ, kdor je proti meni, ta je proti kralju, pa se ni obnesel in obdržal. — Če so na Hrvatskem frankovci, potem je skrajno neumno in škodljivo, vse Hrvate zmerjati za frankovce. S tem se narod naravnost tišči med prave upornike in separatiste. Na vseh koncih in krajih se vidijo ter občutijo posledice te nespametne in provokatorske politike. — Kjer je bilo poprej največ navdušenja za skupno državo, tam je danes največ takozvanega »separatizma«.

Teror Pribečičevih ljudi Pašiču seveda ugaja, ker bo Pribečič vse ono izvršil, kar Pašič potrebuje. Pašič je pa tako pameten, da prepusti Pribečiču vso umazano in krvavo delo, da nima za to odgovornosti, dogovorjeno je pa, da si uspehe delita. In če bo Pribečič dovolj dosegel s svojo razbojniško bando, bo dobil zopet mesto na Pašičevi desnici.

Politični položaj.

Protič kontra Pašič. Izvrševalni odbor Protičeve neodvisne radikalne stranke je pred nekaj dnevi sestavil oklic na narod s podpisom Stojana M. Protiča. Glavne točke tega oklica so sledeče: 1. V vprašanju ustave je prišlo med Pašičevo in Protičevu skupino do definitivnega razkola. Protič izjavlja, da on tega ni hotel, pač pa je hotel tako šef radikalne stranke gospod Pašič, ki je izjavil v svojem volilnem oklicu, da ne mara nikakega kompromisa v ustavnem vprašanju in da hoče ostati na stališču neipremeljivosti vidovdanske ustave. 2. Protič izjavlja, da je hotel doseči s svojo akcijo samo to, da si obdrži radikalna stranka v ustavnem vprašanju popolno svobodo. To je zahteval interes države in interes radikalne stranke. Toda tudi tega ni hotel gospod Pašič. 3. Kriza v radikalni stranki je torej načelna, nekoliko seveda tudi osebnega značaja. 4. Zato bo neodvisna radikalna stranka povsod postavila ali svoje kandidatne liste, kjer smatra to za potrebno, ali pa sporazumno z drugimi strankami, kjer ne bo mogoč sporazum z oficijelnimi radikali. Ta stranka ne dovoli, da pridejo v parlament samo tisti radikali, ki se klanjajo Pašičevi diktaturi. Oklic se končuje: »Pred 40 leti je Narodna radikalna stranka po Nikoli Pašiču in po njegovih sotrudnikih in vrstnikih oznanjala, da je za osvoboditev in za ujedinjenje našega naroda neobhodno potrebno, da mora biti kraljevina Srbija demokratična in samoupravna država, da tako postane privlačna sila za ves naš narod. Po 40 letih pa izjavlja ta stranka in njen voditelj, da je narodna samouprava nevarnost za narodno in državno edinstvo ter da zahteva interes kraljevine SHS, da se vrnemo v reakcijo, namesto da izpolnimo srbsko ustavo svobode in samouprave. Leta 1869 so liberalni reakcionarci dokazovali, da je za ohranitev dinastije Obrenovičev potrebna reakcija in njen pripomoček: batine! Leta 1921 in 1922 pa dokazuje radikalna reakcija vsem Srbom, da je za ohranitev narodnega državnega edinstva potrebna vidovdanska ustava z njenimi elementi: z batinami in puškinimi kopiti in bikovkami po ječah, z razbijanjem uredništev in s pretepavanjem onih, ki mislijo drugače kot reakcionarni demokratje in radikali. Namesto staroliberalnih batinašev so stopili novi radikalski in demokratski batinaši. Zato je za ohranitev dinastije in države danes potrebna reakcionarna ustava in banda batinašev. Proti temu pa se morajo dvigniti vsi pravi radikali in resnični demokratje.

Vznemirjenost Pašičevih radikalcev. Ko je Protič izdal svoj proglas, je bila nujno sklicana seja akcijskega odbora radikalne stranke. Razpravljali so o odločitvi Stojana Protiča in o korakih, ki naj se uvedejo proti njemu. Protičev sklep, da povsodi postavi svoje kandidate, je radikalne kroge silno vznemiril, ker tega nikakor niso pričakovali. Nekateri člani akcijskega odbora so bili za to, naj se najde podlaga, na kateri bi se sklenil s Protičem sporazum, večina pa je sklenila, da se proti Stojanu Protiču nadaljuje sedanja taktika.

Proti zlorabi kraljevega imena. Na seji glavnega odbora Pašičeve stranke je sam Pašič začel pridigati svojim ljudem, naj ne mešajo kraljevega imena v volilno agitacijo, ker je to škodljivo. Malo pozno se je na to spomnil in kako naj sedaj svoje agitatorje odvadi vsega tega, kar že tako dolgo gonijo.

Pašičeva bolehavost. Energičen nastop Protiča je Pašiča tako ugnal v kozji rog, da se je odrekel agitatoričnem potovanju po Vojvodini, Hrvatski, Bosni ter Dalmaciji in se upilil marod. Kot politični maroder je Pašič sklenil, da vobče ne bo šel več na agitacijo.

Radikali preganjajo demokratsko uradništvo. Demokratsko časopisje je danes polno vesti, kako preganjajo radikali policajdemokrate. Premestitve demokratskih uradnikov se vršijo ponajveč v Srbiji, Vojvodini in na Hrvatskem. Iz Hrvatske pa so poročila o neosnovanih premestitvah tako malenkostna, da se jim smeji hrvatsko čuteča žurnalistika, ki kliče Pribečiču v spomin, kako je on pod hrvatskim pokrajinskim namestnikom in demokratom Demetrovičem v najkrajšem času in brez vsakega vzroka premestil 800 učiteljev ter učiteljic in s tem brezobzirno razdril tolikanj družin. Poprej se niso radikali brigali, ker so preganjali policajdemokratje Hrvate, sedaj se pa ne Hrvati, ker se zaslužno premešča policajdemokratske koritarje.

Iz demokratskega edinstva. Vsi člani glavnega odbora demokratske stranke so zborovali te dni v Beogradu. Na dnevnem redu tega zborovanja je bila: volilna kompanja, pojav vedno novih demokratskih listov ter prepir in pretep med demokratskimi kandidati. Pri tej priliki so ugotovili tudi lepe slučaje demokratskega edinstva — so namreč volilna okrožja, v katerih je 5 do 6 demokratskih list. Nobena jugoslovanska stranka ni doslej tako naglašala edinstva kot ravno policajdemokratje, a baš pred volitvami so postali celi Babilon nerazumljivih zmešnjav.

Kandidati Hrvatske pučke stranke. Na sestanku vrhovnega sveta Hrvatske pučke stranke so bili proglašeni kandidati Hrvatske pučke stranke za celo banovino, Bosno Hercegovino in Dalmacijo. Nosilci kandi-

datnih list so: v Zagrebu: dr. Velimir Deželič, v zagrebaški županiji: Stjepan Barič, v varaždinski županiji: dr. Velimir Deželič, v modruško-reški županiji: dr. Avgust Juretič, v bjelovarski-križevski županiji: dr. Jos. Andrič, v požeški županiji: dr. Juro Kuntarič, v viroviški županiji: dr. Andrija Živković, v sremski županiji: dr. Janko Šimrak, v mostarskem okrožju: dr. Dominik Mandić, v travniškem okrožju: Stjepan Barič, v tuzlanskem okrožju: delavec Petrovič, v šibeniškem okrožju: dr. Ante Dulibič.

Po svetu.

Fašistovska Italija. Fašistovska vlada je začela na vso moč preganjati komuniste. Po vseh mestih so aretacije na dnevnem redu in zlasti v Trstu se trudijo, da s komunisti vred zapro še kakega Slovenca. Policija stika posebno za proglasom, katerega je izdal izvršilni odbor III. internacionale v Moskvi. Ta proglas se glasi: Po dveh letih ropih, požigih in ubojih, izvršenim nad delavskim razredom, so zavzeli fašisti državno oblast. Parlamentarni režim je uničen. Svoboda tiska in celo za polilberalne buržijske liste je udušena. Celokupna zakonodajna, eksekutivna in sodnijska oblast se nahaja v rokah neznatne klike, kateri stoji na čelu Mussolini in ki se imenuje «fašistovski veliki svet». — To kliko podpira pretorijanska garda od 100.000 ljudi. Za delavce in kmete so abolirane vse državljanske pravice. Fašisti so nad zakonom in kazenske sankcije se njih ne dotaknejo. Vse pravice in vsa državljanska in politična svoboda ne velja za delavske sloje. Pravica zborovanja in udruževanja v internacionalnem smislu je ukinjena. Delavska imovina se ropa in uničuje. Demolirajo se delavske hiše, delavce se zapira, bije in ubija. Tudi žene, otroci in starci se insultirajo ter ubijajo. Da bo delo nasilja popolno, pa še sodnije izrekajo strašne obsodbe nad delavci, če se ti branijo pred nasiljem. Fašistom je dana svoboda, da počenja najstrašnejše zločine in grozna nasilja. Razven lastne samovolje, za njih ni druge oblasti. Teror presega vse meje. Tak je torej režim samovlade in razbojništva, ki se je vsilil Italiji. Delavci! Sedanja situacija v Italiji vam kaže, da bi ta režim, čimdalje ostane, vedno strašnejši, če se ne uprete fašizmu ter ga ne uničite tam, kjer se je ugnedil. Posebne razmere v Italiji nudijo fašizmu izvanredno moč. Med tem pa postoj in razvoj fašizma ni kaka italijanska specijaliteta, temveč ima svoje izvore tudi v drugih državah. V vseh državah je mala buržuazija, katero so posledice vojne razočarale in katera sedaj čaka, da ji fašizem uredi in poboljša težke življenske razmere. — Poleg tega je pa velika buržoazija, agrarna in industrijska, ki naravnost plačuje fašizem ter ga podpira s svojim državnim aparatom. Za stabilizacijo kapitalističnega gospodarstva, ki je oslabiljeno vsled vojne, ne namerava buržuazija vseh držav delavstvo silčiti samo v največjo bedo, temveč trudi se tudi, da bi v zavesti in volji delavca uničila vsako mogočnost in misel na odpor. To hoče doseči s pomočjo fašizma, ki se razvija paralelno z ofenzivo kapitala proti proletarijatu ter predstavlja njegovo zadnjo fazo. Nasilje in uboj, glad in beda so sredstva, katerih se poslužuje fašizem, da terorizira delavske mase ter jih vklene v brezprimerno suženstvo. Fašizem se ne bori proti tej ali oni politični tendenci delavstva, temveč proti delavstvu sploh, da bi ga popolnoma podjarmil. Fašizem predstavlja tudi bes nacionalizma, povečuje vojno silo, imperijalistične težnje ter povsod izjavi politične boje. Imperijalistični boj je ena glavnih točk fašistovskega programa in tako mora fašistovska oblast prej ali slej dovesti svet do imperijalističnega klanja, kjer bo pokazala isto besnost kot v socialnem boju. Fašizem se hoče razširiti po vseh državah, da bi rešil svetovno krizo kapitalizma na škodo delavskega razreda. Fašistovski pokreti se že pojavljajo v Madžarski, Nemčiji in Poljski in evropske vlade z njimi simpatizirajo. Nevarnost je velika in potrebna bo internacionalna akcija proletarijata. Delavci in kmetje! Treba bo, da si pridobite moč vseh zdravih elementov ter da organizirate enodušni moralni blok proti fašistovski Italiji.

Lozanska konferenca, ki je sedaj zopet odgodena je po celem svojem poteku kazala zmago vzhoda nad nesloženim zapadom. Nasprotje med Francijo in Anglijo je vedno večje in vedno več se o tem piše po svetovnih listih. Tako se bere v vodilnih španskih listih, da je bila Francija za to ponudila Turčiji separaten mir, da jo zaplete v vojno z Anglijo. Francija, da je tudi v Lozani ves čas intimno občevala z rusko delegacijo ter delala na to, da bi se Rusija in Rumunija glede Besarabije sporazumeli. Vse to za to, da bi Rusija mogla brez strahu pred kakim napadom od strani pomagati Turčiji. Francija, da je v to svrhu tudi odmenila gotovo vlogo Jugoslaviji in Bolgariji. Glavni namen Poincaréja je bil baje ta, da da Angliji na Orientu opraviti, da ne bi mogla mešati Francozom računov v Evropi. — Obenem se trdi, da nezaupanje med tema dvema državama rapidno raste in da se Angleži z vedno večjo nervoznostjo vprašujejo, zoper koga Francija gradi tako velikansko zračno in podmorsko brodovje. Španci tudi menijo, da se Anglija v ruhrsko afero le zato ne vmešava, ker da je prepričana, da bo Francija prišla v veliko zagato. Baje lozanska konferenca le za to ni bila naravnost razbita, ker so Turki izprevideli francosko igro, ki naj bi jih bila zapletla v oboroženi konflikt, katerega sami nikakor ne želijo. Angleški listi pridno pripisujejo vso krivdo konferenčnih neuspehov Franciji, angleška delavska stranka je priredila veliko manifestacijo, na kateri so govorili člani parlamenta. — Pod Nelsonovim spomenikom se je izpostavila podoba Trockega. Sprejela se je resolucija, naj se Anglija popolnoma loči od Francije, naj se odpokličejo vse oku-

pacijske čete in naj se reparacijsko vprašanje predloži konferenci vseh velevladi, vključevši Rusijo in Nemčijo. Naposled je stranka izjavila, da se bo uprla vsakemu poizkusu, zaplesti se v kakšno vojsko. — Lozanska konferenca je stala 6 do 7 milijonov švicarskih frankov in za same brzovjavne in telefonske vesti so izdali nad en milijon.

Nov atentat na Poljskem. Na Poljskem prihajajo atentati na dnevni red in sedaj je začela celo visoka pravoslavna duhovščina reševati svoje spore z orožjem. Bivši rektor pravoslavnega semenišča v Holmu, arhimandrit Lapiszenko, je izvršil atentat na metropolit Jaroszeckiego. Metropolit je mrtev; atentat je izvršen iz maščevanja.

Onevne novice.

Naša kandidatna lista vložena. Načelstvo naše SLS (dr. Jerovšek, dr. Hohnjec, dr. Leskovar, prof. Vesenjaka, Žebot) je v petek, dne 9. februarja, vložilo pri tukajšnjem okrožnem sodišču našo kandidatno listo v potrditev. Ker je demokratska stranka že vložila svojo listo, ne bo naša škrinjca prva kot leta 1920, ampak druga (2). Opozarjamo vse naše pristaje in zaupnike, da opozorijo volilce, da je naša škrinjca druga. Volilci naj skrbijo, da bo dne 18. marca polna, vse druge pa pazne!

Naše kandidature v Prekmurju. Za namestnika kandidata SLS, g. Josipa Klekla v volilnem okraju Dolnja Lendava je bil izbran odvetnik dr. Karel Šabec. Radikali kandidirajo v Prekmurju znanega verižnika in klobasarja Benka v Murski Soboti in nekega Josipa Kyralyja iz okolice Dolnje Lendave.

«Službeno, oslobodjeno poštarine» — pod tem naslovom se razpošiljajo v Sloveniji agitacijski plakati za radikalno stranko. V dopisih za županstva pa stoji zapisano, da morajo župani take stvari smatrati za uradne ter da so jih dolžni plakirati.

Osebn vest. Kandidat SKS Ivan Mermolja se je dne 10. t. m. v salonskem vozu pripeljal iz Prekmurja, kjer je nakupil 1003 glasove za svojo stranko.

Dr. Šusteršič je poslal v petek, dne 9. t. m. svojega agenta Beltrama v Maribor in hotel tukaj loviti backe. Prišel je kot vohun tudi na zborovanje našega delavstva, a je moral izginiti, kakor slaboglasna ženska s plesišča. Naši železničarji so mu klicali: Izdajal! Judež! Iškerjot! Kakor v Ljubljani, tako tudi v Mariboru nikdar ne bo prostora za Šusteršičeve agitatorje, kateri bi srbskemu centralizmu tudi pete lizali.

Kako samostojneži ovirajo promet. Na Cvenu pri Ljutomeru živi samostojni prvak Drašek Roškar, kateri je zajemal pamet z norimberškim lijakom. Ta mož je prišel v posest broda čez Muro ob Moti. A je brod tako zanemaril, da je sedaj ves vozovni promet preko tega broda onemogočen, še osebni promet je tak, da kdor ni za življenje zavarovan, ni varno da se pelje čez. Opozarjamo politično oblast na te stvari.

Proti orjuncem je nastopil pokrajinski namestnik Hribar tudi v Beogradu, ko se je tam mudil radi radikalnih kandidatov v Sloveniji, ter zahteval, da se čimprej začne s preiskavo celjskih dogodkov.

Orjunci v uniformi. Jugoslovanski orjunci hočejo v vsem kopirati italijanske fašiste. Po vzgledu italijanskih fašistovskih razgajčev bodo tudi naši orjunci dobili posebne uniforme. Ravnateljstvo ali takozvani «direktorijum» Orjune je že izdelal načrt za to uniformo ter ga predložil notranjemu ministrstvu v odobritev. Uniformo pa bo smel nositi samo oni orjunc, kateremu bo na predlog oblastnega odbora dovolil ta špas direktorijum. No, to bo smešno, ako bomo imeli čast po Mariboru gledati v orjunaški uniformi gospode kot Janeza Volčiča in Johana Škerjanca. Bomo pač uživali v postnem času brezplačne maškaradne prireditve na račun orjunaške uniforme.

Pribečičevi orjunci preprečili z bombo starodavno cerkveno slavo. Iz Dubrovnika javljajo: Kakor vsako leto, so hoteli tudi letos v Dubrovniku na najbolj svečani način proslaviti Blažovo meščani in okoličani. Praznik sv. Blaža slavi Dubrovnik in okolica že od nekdaj kar najbolj slovesno in je v Dubrovniku tudi lepa in velika cerkev, ki je posvečena temu svetniku. Kakor sploh po Dalmaciji, so se razpasli tudi po Dubrovniku Pribečičevi orjunci, ki so si stavili divjaški nalog, preprečiti to tradicionalno slavo Dubrovčanov. Da dosežejo ta svoj cilj, so si izbrali Hrvatsko delavsko zadrugo. Na dan sv. Blaža so vdrli orjunci z zgoraj omenjene zgradbo in podtaknili bombo, ki bi naj bila eksplodirala ob 12 uri, dvignila celo zgradbo v zrak in pokopala med razvalinami bogzna koliko čisto nedolžnih in prav nič hudega slutečih žrtev. Na vso srečo je še sluga od zadruge pravočasno odkril zločin ter odstranil bombo. Ta divjaški čin Pribečičevih hlapcev se je bliskovito razširil po Dubrovniku in okolici. V znak protesta proti takemu divjaškemu početju ni došlo v mesto niti eno selo z zastavo na Blažovo proslavo, kakor je bil to običaj skozi več kot 300 let. Med Dubrovčani, meščani in okoličani se je vsled tega zločina začel organizirati protiorjunaški pokret, ki bo neoziraje se na malomarno vlado, sam nasilnim potom ukrotil in zatrl Pribečičeve orjunce.

Divjaške posledice Pribečičeve prosvete. Hrvatski listi so prinesli kot poročilo iz Križevcev pri Zagrebu tole zanimivo obsodbo Pribečičeve prosvete: V sicer mirnem mestu Križevci se zadnji čas gromadijo zločini, ki so vsi naperjeni proti mirnim Hrvatim, ki niso orjunaški policajdemokratje. Dne 5. t. m. v noči sta napadla iz zasede dva srbjska vojaka iz križevske gospodarske šole radi neznatnega političnega prepira tri brivske pomočnike in jih z vojaškimi bajoneti težko ranila. Brivski pomočniki so vsi težko ranjeni in eden bo na ranah najbrž umrl.

Ravnokar opisani krvavi dogodek je prvi nastop Orjune, katero vodijo križevski policajdemokratje, ki se rekrutirajo iz vrst učiteljev in profesorjev, katere je demokratska stranka kupila, da nasilnim potom propagirajo policajdemokratsko politiko. Razbojniški napad v Križevcih je izzval med mestjani veliko ogorčenje in posebno še radi pisave policajdemokratskega časopisja, ki bi rado celo krvavo zadevo potlačilo in jo naslikalo kot silobran. Da se zločinsko divjaštvo Orjune tako bliskoma širi, leži leži glavna krivda na učiteljstvu, ki že dolgo časa agitira med dijaštvom za demokrate in za Sokola. Radi političnih policajdemokratskih hujskarij med šolsko deco in dijaštvom je po hrvatskih šolah popolnoma odpovedala disciplina in jugoslovanski orjunaški omladini je dovoljeno, da dela, kar se ji zljubi. Srednješolsko dijaštvo poseča nočne lokale, popiva in nemoteno uprizarja vsakovrstne izgrede. Oblasti pa se niti v očigled taki mladinski podivjanosti ne zmenijo, da bi očistile šolo policajdemokratsko divjaških hujskarij in pogubonosnega vpliva Pribečičeve prosvete. Srežki demokratski kandidat za Križevce je tamošnji ravnatelj preparandije dr. Grdenič, ki bo uporabil učiteljske kot priganjace za demokrate. Policajdemokratom je vsako, še tako divjaško in zločinsko sredstvo dobrodošlo, samo, da jim služi v njihovo strankarsko korist.

Svobodne volitve. V Vukovaru je imel v četrtek zvečer poslanec Hrvatske ljudske stranke gospod dr. Šimrak v dvorani katoliške organizacije zaupniški sestanek. Čez dobro uro je pa udrila v dvorano policija ter zahtevala, da se zborovalci takoj razidejo. Policaje je vodil policijski komisar, ki je bil očitno pijan in samo mirnosti ter resnosti zborovalcev se je zahvaliti, da ni prišlo do pretepa.

Razveljavljena okrožnica o sokolstvu v šolah. — Prejšnji pokrajinski namestnik za Hrvatsko, policajdemokrat Demetrovič je šolski mladini vseh vseh šol prepovedal vstop v telovadna društva, ki niso včlanjena v Sokolski zvezi, sedanjí pokrajinski namestnik Čimič je pa sedaj s posebno okrožnico to razveljavil.

Izseljevanje delavstva iz Vojvodine. Iz Vojvodine prihajajo poročila, da se je začelo mnogo delavstva izseljevati iz bogate Vojvodine v Ameriko. Ker je pa izseljevanje v Združene države prepovedano in zelo oteženo, se naseljujejo Vojvodinci po Argentini, Kanadi, Meksiki ter Braziliji. Največ se jih izseli v Brazilijo, ker plača braziljska vlada vsakemu potne stroške proti zavez, da bo potem delal eno leto brezplačno. Iz Vojvodine se izseljujejo v Ameriko samo mladi, krepi ljudje, a naša vlada pa z druge strani kolonizira vojvodinsko veleposest z delamrznimi dobrovoljci.

Največ beračev ima Beograd. Beograd je takorekoč preplavljen z berači. Na vsakem uličnem oglu stojijo po dva do trije prosjaki, v javnih lokalih pa cuka berač vsakega gosta za rokav, proseč za miloščine. Te hiperprodukcije beračev je kriva beograjska občina in pa policija. Občina se namreč niti ne zmeni za mestne reveže, policija pa ne vodi nikake statistike niti o onih beračih, ki bi bili upravičeni za prosjačenje. Na prosjaški bolezni pa za Beogradom najbolj boleha tudi Zagreb. Mesto, da bi se število beračev v Zagrebu od dne do dne skrčilo, pa raste.

Ruski knez ubil pukovnika. Te dni je ubil in zaklal v Veliki Kikindi kavkazec Tomaž Dadijani, ki se je izdajal za ruskega kneza, pukovnika Osipova, ki je bil znan radi svoje hrabrosti v svetovni vojni. Osipov in Dadijani sta se vedno grdo gledala, ker Osipov ni imel v megalomana Dadijana prav nobenega zaupanja. Dadijani je začel Osipova denuncirati našim oblastim kot prevratnega boljševika in ga je z imenom boljševik psoval javno na ulici. Zadnje nedeljo sta se zgoraj omenjena zopet srečala na ulici in Dadijani je zabrusil Osipovu boljševika v obraz. Komaj pa se je Osipov ozrl na Dadijanovo psovko, ga je ta našemljeni ruski knez udaril s tako silo, da se je onesvečen zgrudil na tla, naker mu je še porinil nož v srce. Dadijani je znan kot nasilen človek in je pred kratkim časom prosil našega kralja, naj bi kumoval pri krstu njegovemu otroku, akoravno je bilo dete že krščeno v Carigradu. Dadijani je sedaj v zaporu razkrinkan kot divjaški zločinec, ki je hotel prevariti in potegniti celo kralja.

Kaj vse napravi alkohol iz človeka. V Splitu je živel alkoholik in drvar Franc Peharek s svojo ženo, ki je bila tuberkulozna ter na smrtni postelji. Mož se je vračal domov vedno pijan, jej prinašal žganje in jo silil, da je morala piti. Tako je tudi pijana sirovina silil nekega dne svojo ženo, da je morala piti žganje, a ni to šlo več. Moža je to ujezilo, spil je ostanek žganja ter zapustil umirajočo ženo in šel zopet popivat v žganjarno. Za kake 4 ure po odhodu moža je žena umrla. Njena osemnajstletna hčerka pa je položila svojo mater na mrtvaški oder in prižgala sveče. Ko je bila mati na odru, se je vrnil oče pijan. Pristopil je k odru in začel kričati na mrtvo ženo, češ, naj ustane, ker se je samo potajila. Mrlič se pa le ni ganil, jo je zgrabil alkoholizirani divjak za lase ter začel butati z mrtvo glavo ob zid. To grozno početje je videla hčerka pijanca, zdirla na policijo in jo poklicala na pomoč. Redarstvo je divjačino aretiralo in ga odgnalo od mrtvaškega odra v zapor.

Duhovniška tretjeredna skupščina ima v petek, dne 16. t. m. ob 5. uri zvečer mesečni shod.

Ali ste že plačali Planinski koledar za leto 1922 in 1923? Ako ne, najuljudneje prosimo, da to nemudoma storite. Vsled ogromne množine že-neplačanih izvodov ne moremo poravnati tiskovnih stroškov. Kdor ne namerava plačati poslani mu letnik 1923, naj mi blagovoli vsaj vrniti, da istega pošljem drugim plačujočim interesentom, ki jim, ker imam samo še par komadov, ne morem ustreči. — Rotter, Maribor.

Srbska začetnica. Za Slovence priredil dr. J. Preglej. Ljubljana 1923. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena broš. knjigi 12 din.

Proti Nušičevi igri «Nahod» se je ostro izrekel patrijarh (srbski), češ, da žali in smeši pravoslavno duhovščino. — Ali to ni klerikalizem?

Kako se zabavajo verižniki. Novosadski «Deutsches Volksblatt» poroča: V nedeljo zvečer se je zbrala v nekem tukajšnjem hotelu družba vojnih dobičkarjev z ženami. V tej družbi jih je bilo tudi nekaj z akademičnim činom. Zbrana gospoda je jedla in pila veliko in končno je postavila na mizo stol, nanj pa posadila primasa-ciganske godbe, da ji je godel. Vinjeni verižniki so pri tem cigana s sto- in tisočdinarskimi bankovci pokrivali, da je bila njegova obleka z njimi vsa nalepljena. Končno so mu mašili tisočake še v ušesa, nos in usta. Vsega skupaj je dobil cigan 160.000 kron. Drugi gostje so se glasno škandalizirali nad takim početjem v času, ko ogromna večina prebivalstva nima sredstev niti za najpotrebnejše.

Iz Ptuja.

Glasbena Matica iz Ljubljane je priredila v Ptuj koncert, ki je napolnil veliko dvorano Društvenega doma do zadnjega kotička. Tudi nekaj gostov iz Ormoža, Maribora in Varaždina smo opazili. Ptujski Nemci so se prireditve tudi udeležili. O eksaktnem petju Glasb. Maticе ni treba pisati. Hubad zna obdelovati svoje pevke in pevce. Udeleženci iz Ptuja in drugod, ki so že večkrat slišali Matico, so le želeli, da bi bila proizvajala več novosti. Po koncertu so bili ljubljanski gostje pogosteni.

Vodstvo okrajnega glavarstva je prevzel vladni svetnik dr. Vodopivec.

Nemški ples «Tanz auf der Alm» se je dne 8. t. m. mirno vršil v Društvenem domu. Udeležili so se ga tudi nekateri oficirji in nekaj Slovencev.

Umrli je v Ptuj trgovčeva soproga gospa Schochteritsch, ki zapušča pet nepreskrbljenih otrok.

Na Bregu pri Ptuj je umrl znani posestnik Sima. NSS je imela v nedeljo, dne 11. t. m. pri Emeršiču sestanek, na katerem je poročal poslanec Brandtner.

Umrli je triletni sinček g. J. Berliča, gostilničarja v Narodnem domu.

Svarilen vzgled.

V Mariboru imajo relativno večino o občinskem svetu socijalni demokratje, zato imajo župana, podžupana in primerno število ostalih funkcionarjev. V Mariboru je takorekoč cvet ali glava, je duševno vodstvo socijalne demokracije. Tukaj lahko ljudem, posebej še delavnim slojem, pokažejo, kaj znajo in kako uresničujejo svoj program. Mariborske razmere so naravnost izpričevalo zmožnosti in moralne kakovosti štajerskih voditeljev-mandatarjev. Žalibog, da moramo takoj poudariti, da so besede teh ljudi čisto drugačne, kakor pa so dejanja! To so jasno in nedvomno dokazali posebej pri mestnem gospodarstvu v preteklem letu in pri proračunu za letošnje leto.

Besede in dejanja.

Proti korupciji govorijo, a korupcijo uganjajo po svojih funkcionarjih in korupcijo podpira in odobrava njihovo zastopstvo v mariborskem občinskem svetu. O redu govore, a nered v dejanju napravljajo. O zaščiti delavstva in delovnih slojev vobče jezičijo, pa svoja dejanja usmerijo tako, da gospodarsko delavce, uslužbence, reveže, najbolj obremenijo. O sanacijah govore, pa dolgove delajo. Ker so takšni, so seveda našli tudi sebe vredno in sebi primerno tovaršijo. Odbili so s svojim dvoličnim ravnanjem našo stranko in one zastopnike narodnih socijalistov, ki hočejo pošteno gospodarstvo ter se zvezali z demokrati, kamor njihov župan davno že po svojem mišljenju in svojem delu spada. Korupcija spada skupaj in v naši jugoslovanski državi so demokrati tipični reprezentanti korupcije, protekcije in nereda. Vsled tega se prav nič ne čudimo, ako se omizje in tovarštvo «Črna orla» uveljavlja harmonično tudi na magistratu. Logično bi bilo, da pride socijalno-demokratski vseznalec Bahun in predlaga oficijelno fuzijo Grčarjevih laži-socijalistov z Voglar-Kukovčevim reakcionarnimi policajdemokrati! Kako lepo bi se tej novi ujedinjeni skupini podal dr. Serneč s svojo resnicoljubnostjo in kako bi vsaj indirektno z Grčarjem kot orožjem uveljavil svoj «socijalno-komunalni» program, o katerem je svoj čas kot kandidat za župansko mesto toliko pisal! Seveda bi v tem slučaju dobil g. Bahun tudi ljubeznjivega brata ali konkurenta v osebi narodno-socijalnega uskoka Novaka! Vsa ta ljuba družba, vsa ta gliha, ki tako lepo vkup štrija, je tudi svojo koalicijo takoj z dejanji proslavila.

Nova bremena v mestnem proračunu.

Dolga dva mesca ni mogel socijalno-demokratski župan Grčar uveljaviti svojega površnega slabega in za prebivalce mariborske gospodarsko škodljivega proračuna. Še le ko so razkritja naše stranke, osobito g. dr. Verstovška, pokazala, da je g. župan s svojimi korupcijskimi praktikami zrel za koalicijo z demokrati, pa je šlo. In sklenili so proračun in v njem nova bremena, ki so čisto vredna te koalicije in so nje verno zrcalo.

Navdušenje rodi nekako povzdignjenje in nova koalicij je povzdignila sledeče direktne davke:

1. Doklade na zemljiški davek se zvišajo od 40 na 100%. Blagor tebi, delavec, ki imaš kakšno njivico ali vrtek! Da se od sadu svojih srag ne boš preobjedel, moraš plačati zvišan bakšič v občinsko blagajno.

2. Hišno-najemninski davek se zviša od 40 na 100 odstotkov. Seveda mora biti tako. Socijalno-demokratski volilci 3so menda bogataši, zakaj ne bi po volji in sklepu svojega župana in njegovih oficijelnih in ne-oficijelnih somišljenikov plačevali večjih doklad na najemnino. Če zna demokratski patron Kukovec in Žerjav kot socijalni minister s stanovanjskimi naredbami najemnike tako lepo in uspešno ščititi, zakaj bi v tej nesocijalni tekmi zaostal župan Grčar in bi tudi ne dregnil delovnega ljudstva malo pod nos in mu olajšal žepov?! To spada v novo koalicijo in se ji tako lepo poda!

3. Doklade na pridobnino in plačarino se zvišajo od 87 na 100%. Veselite se in radujte vi obrtniki in nastavljeni, da vam je v tem pustu presnetem prinesel novi politični zakon Grčar-Serneč tudi svoje dobrote!

4. Na rentnino se zvišajo doklade od 65 na 100%. Vsa ta zvišanja so Grčarjevi socijalisti sklenili na predlog demokrata dr. Serneca, ker je ta hotel dokazati, da v novo zvezo ne prihaja brez dote. Glede utemeljitve o potrebi zvišanja pa si koalicija ni prav nič belila glave. Rekli so enostavno: Nek uradnik pri fin. ravnateljstvu, odnosno pri davkariji, je rekel, da je s 100% veliko lažje računati, g. Bahun in dr. Serneč s Šego so bili istega mnenja. Kdo bo pa še premišljal in se vprašal, ali najemnik, obrtnik, nastavljenec tudi tako lahko in hitro več plača, kakor gospodje sklencejo?! Mi močno dvomimo, zato vemo, da bodo ti nižji sloji gospodom malo hvaležni za njihovo odiranje!

5. Gostaščina se zviša od 20 na 25%, kanalska pristojbina od 4 na 5, vodarina ostane z 12%. To so tudi bremena revežem, ki si morajo celo drago plačati vodo in prav je imel tisti poslušalec, ki je ogorčen zaklical: «Ti hudiči nam bodo še solnčno toploto in dnevno luč obdavčili!»

6. Doklade na državno trošarino od vina se zvišajo od 200 na 300%, pri hl piva od 25 din. na 50 din. Napij na zdravje, ubogi trpin, ko si hladiš s požirkom piva, ali se okrepiš s kapljico vina, gospodom, ki so tako lepo priskrbeli, da ti olajšajo žep tudi tukaj, ko si že plačal zvišano najemnino, gostaščino itd.! Blago in usnje je sedaj drago, zato modro skrbijo, da se ti s preveliko množino denarja ne trga žep in mošnja!

7. Da pa vendar ni preveč očitno, da so naložili glavna bremena revnemu ljudstvu, so zvišali naklado pri steklenici šampanjca od 15 na 25 din. in pri avtomobilih od 500 na 750 D. Tukaj niso zaokrožili navzgor visoke ničle, ker ti sloji, ki so prizadeti pri šampanjcu in avtomobilih, seveda težko računajo in še težje plačajo!

8. Naklada za žganje se za hektolitersko stopnjo alkohola zviša od 10 na 20%, davek na razkošje, ki ga plačujejo «reveži», ki ne morejo spati in obiskujejo bare, se zviša od 10 na 20% in da se obiskovalcem veselice veselje vsaj malo zabeli, se zviša davek od 10 na 20 odstotkov.

Novi davki.

Kdo bo krpal samo stare hlače, staro obleko! Veliko prijetnejše in bolj veselo je, če človek dobi tudi kaj novega. Tako so si mislili gg. Grčarjevi socijalni demokratje in Sernečevi socijalistični demokratje, pa so naložili nov davek od prirastka na vrednosti po ljubljanskem vzorcu. Sicer nihče od glasovalcev tega vzorca ni videl in ga ne pozna, toda zakaj ne bi imeli Mariborčani, kar imajo Ljubljancani?! Da bi imeli prednost pri davkih, to pač ne sme biti! Župan Grčar in njegova večina bo vestno čuvala in skrbela, da nas pri davkih Ljubljancani ne prekosijo!

Tudi srečni dediči se ne smejo preveč zadovoljno smehljati. Mariborski župan s svojo večino je namreč sklenil, da bodo morali plačevati eno tretino od vseh državnih pristojbin na zapuščine.

Kaj smo preprečili.

Za davke tako vneta večina v mariborskem občinskem svetu je hotela tudi skleniti posebno uvoznino na vsa živila, odnosno promet v mesto, hotela je po gostilnah pobirati od vsakega gosta 5% od vsake «cehe», hotela je še nekatere druge davčne «dobrote», pa so to naši zastopniki preprečili. G. Bahun pa je zagotovil, da bo vse to še med letom spravil skozi, kajti Grčarjevo gospodarstvo jamči, da bodo tudi ti nameravani novi davki primerni in potrebni za mestne blagajne.

Zaključek.

Tako smo si na kratko in pregledno predložili, kako znajo gospodariti socijalni demokratje. Dokazali so, da znajo le politično z lepimi besedami in programi varati in slepariti ljudstvo. Ako pa se jim da prilika, da dejansko pokažejo, kaj znajo in kako ščitijo delovno ljudstvo v mestu in na deželi, pa pokažejo svojo popolno nezmožnost, nesposobnost in celo osebno koristolovstvo in korupcijo. To je treba pomniti za volitve in za bodočnost! Dali so nam svarilen vzgled, kako se ne sme gospodariti.

Iz Maribora.

Mariborske radikale prav pridno in čisto po policijski zasleduje ljubljansko «Jutro» ter ve vsaki dan po vedati, kaj delata vitez Graselli in dr. Pfeifer v Mariboru ali pa agrarni direktor Lukan po Prekmurju. Policajdemokrati celo opozarjajo, da bodo po 18. marcu poklicani na odgovornost vsi uradniki, ki izrabljajo svoj položaj. To se bo v resnici zgodilo, samo da ne po policajdemokrati, ki nimajo pravice komu zlorabe očitati, ker so se z njo sami oblatili do vrh glave. — Mariborski radikali pa so v resnici pravi tiči! Najprej so nafarbali radikalnega kurirja dr. Leopolda Lenarda, kako radikalna stvar v Sloveniji in zlasti še na Štajer-

skem izbornu stoji, potem še kolonijalnega ministra dr. Zupaniča in končno celo Lazico Markovica, da je dobil skomine po štajerskem mandatu. S prvim so imeli seveda lahko delo, da pa tudi druga dva verjameta ter na to izdajata «silne pare», je pa res čudno, Govori se — o treh mandatih in najdejo se norci, ki verjamejo. Vpričo izgledov na tolike uspehe je dobil vitez Graselli večmesečni dopust in upa, da se iz njega ne bo več vrnil na mesto državnega pravdnika, temveč na stolček mariborskega velikega župana. Mož se je znal radikal-skim prvakom predstaviti kot najsposobnejša osebnost za to dostojanstvo. Prvič, ker dela silno aktivno za radikalijo, ki že sedaj zavzema na Štajerskem tako sijajne pozicije ter najširši razmah, drugič, ker je zelo priljubljen pri Nemcih in tretjič, ker nagiblje sedanji veliki župan dr. Ploj na demokratsko plat, dočim je on — vitez Graselli čista in pristna radikalija, kakor je bil do včeraj cvet policajdemokracije. Dabome — so pokimali radikalski prvaki in vitez Graselli ima najboljše nade, da izpodrine dr. Ploja. V dokaz, da bo vlekel pri Nemcih, navaja tudi dr. Kamnikerjevo prijateljstvo poleg cele vrste drugih spletkarij, ki jih je že imel z najhujšimi nemškimi šovinisti. Atrakcija za radikalijo je tudi njegova avstrijska špijon-oficirska praksa in tako je mož res lahko — in guter Hoffnung. Dober tek radikaliji in «edler Ritter» Mirkol! — Pri-stopne izjave kar dežujejo radikalnemu odboru, ki ima silno delo, da jih registrira, samo to se še ne ve, ali bodo oni, ki so izjavo podpisali pod pritiskom ali pa iz kake špekulacije, dali radikalni škrinjici krogeljico ali pa figo. Radikalna volilna agitacija se zrcali tudi v silno prijaznih obrazih dostojanstvenikov po uradih, ki so vso svojo rezkost in oholost napram nižjim nankrat opustili. Med seboj se pa gospoda previdno voha in tiplje, drug o drugem premišljuje: ali je, ali ni. Zanimivo jih je opazovati, še bolj pa bo 18. marca, no, pa oni, ki skačejo iz stranke v stranko kakor opica od veje do veje, se bodo že znašli.

Najnovejši radikal Graselli je izpustil iz zapora Rusa Safrana Kronovecki, kateri je pri Sv. Križu nad Mariborom posilil dne 15. oktobra 1922 desetletno deklico Angelo Pajtler, hčerko bajtarice Ivane Pajtler od Sv. Križa št. 54. Kronovecki je bil pri svojem zločinu zaloten in so ga nato tudi dobili ter zaprli. Nesrečna deklica je ugonobljena za celo življenje. Še sedaj je v zdravniški oskrbi. Krnovecki je bil tudi okužen in je okužil še ubogo deklico. Dasiravno je deklica sama pred sodnijo, ko je bila konfrotirana z Rusom, vedno trdila, da je bil Kronovecki tisti, ki jo je onečastil, dasiravno je več prič skoro neposredno zalotilo zločinca pri njegovem zločinu, vendar je vitez Graselli dne 10. januarja pod št. 3009-22 po § 412 ustavil vsako zasledovanje Kronoveckega, ker je ta zločin tajil. Vse indicije govorijo za to, da je Graselli izpustil pravoslavne ruskega zločinca, da bi tako dokazal, da je prvi in čistokrvni — radikal. Wranglovci bodo volili radikale in za to je novepečeni radikal Wranglovcu spregledal ta strašni zločin.

Beltram, Šusteršičev agent, poskuša svojo srečo tudi na Štajerskem. Pa ima veliko neseščo. V petek, dne 9. februarja, je hotel na delavskem zborovanju v Mariboru (Lekarniška ulica) s svojim brezstidnim hujskanjem delati zgago. Pa je slabo naletel. Ni prišel niti do besede. Delavci so mu prepovedali vsako besedo ter mu odločno pokazali vrata. Besede, kakor: izdajica, zgagar, hujskač, so mu kakor ose brnele okoli ušes. Z znatno podaljšanim nosom jo je odkuril po stopnjicah proti kolodvoru. Priporočamo svojim somišljenikom po raznih krajih, naj postopajo z njim kakor v Mariboru. Ta kranjski hujskač ne bo Šusteršičeve robe prodajal po Štajerskem. Dr. Šusteršič mora imeti zelo slab spomin, ker je čisto pozabil, da na Štajerskem nikdar ni imel pristašev. Beltram ga bo moral kmalu podučiti, da mu na Štajerskem ne more pridobiti niti enega somišljenika.

Bivši notar dr. Wiesthaler agitira med Nemci za srbsko radikalno stranko. Ali bodo mariborski Nemci nasedli praznim obljubam srbsko-radikalnih agitatorjev, še ni jasno, ker dr. Orosel obljublja Nemcem lastno nemško kandidatno listo. Na deželi organizira radikale veleposestnik Urbantschitsch od Sv. Marjete ob Pesnici.

Javna varnost in mariborska policija. Napad na našo tiskarno v noči od sobote na nedeljo, razno izropanje trgovin v sredini mesta in cela vrsta drugih pojavov priča jasno, da mariborska policija ni zmožna vršiti svoje naloge, ker očitno nekateri posamezniki nimajo zavesti in čuta odgovornosti ter dolžnosti; manjka jim torej moralna in stvarna kvalifikacija. Številna moč pri takšnem stanju bolj škoduje, kakor pa koristi. Treba bo temeljite perlustracije v tej korporaciji. Sicer pa smo mnenja, da se naj izroči kontrola in skrb za javno varnost bolj zmožni in bolj objektivni, torej svoji nalogi bolj dorasli žandarmeriji.

Uradnim slugam. V Mariboru se je vršil dne 7. t. m. sestanek uradnih slug juž. že., kakor tudi državnih slug. Sestanek je bil v precejšnjem številu obiskovan ter se je vršil pod vodstvom predsednika uradnih slug M. Kaučiča iz Ljubljane, kot člana Prometne zveze. Na dnevnem redu je bila službena pragmatika, pri kateri smo najbolj zainteresirani sluga juž. žel., kakor tudi državni sluga, ker je to za našo bodočnost. Uvrstili so nas, kakor je vsem znano v kategorijo služiteljev, tega pa nikakor ne moremo priznati in smo primorani, da protestiramo proti taki krivici. Pozivamo vse sluga, zanimajte se za ta važni osnutek, če hočete, da kaj dosežemo. Sklenilo se je na našem sestanku ravno isto, kakor v Ljubljani dne 2. fabr. 1923. Predsedstvo.

Predpisi dohodnine za leto 1923 so razporejeni na magistratu še do 15. februarja. Opozarjamo davčne ob-

vezance, da vpogledajo v razpoloženi imenik in vložijo pritožbe v roku 14 dni, ako so previsoko obdavčeni.

Stenografski tečaj priredi ravnateljstvo državne trgovske šole v Mariboru v slučaju, da se prijavi primerno število udeležencev. Pouk bi se vršil v večernih urah v prostorih trgovske šole in bi trajal približno 4 mesece. Priglase sprejema ravnateljstvo šole do 15. februarja vsak dan od 11. do 12. ure. (Cafova ulica 9-I.)

H. G. WELLS:

Zgodba o nevidnem človeku.

»V kuhinji ga ni!« je pravil krčmar. Pretaknil sem vsak kotiček s temle nožem. In ženske pravijo, da ni prišel —!

»Ali ste jih zaklenili?« je vprašal nekdo.

»Kajpada!«

Amerikanec je vtaknil samokres v žep.

In v tistem trenutku je zapel ključ, vrata v stransko sobico so odletela in Marvel je zacvilil kakor ujet zajec. Amerikančev samokres je počil in ogledalo je zažvenketalo na tla.

Gostilničar je stopil v sobico.

Marvel se je čudno zvičal pod nevidno roko in sunkoma stopal h kuhinjskim vratom. Odprla so se in ko se je še obotavljaj gostilničar, je Marvel zletel v kuhinjo. Krozniki in skleda so zapopotale, Marvel se je trdovratno ustavljal, pa neustavljivo ga je rinila nevidna moč na dvorišče.

Polica j je planil v kuhinjo, za njim prvi izvošček. Ulovil je nevidnega človeka za zapestje, pa je dobil udarec v obraz, da je opotekaje se odletel. Vrata na dvorišče so se odprla in Marvel se jih je krčevito oprijel. Izvošček je skočil in zgrabil za neviden vrat.

»Imam ga!« je zaklical.

Gostilničarjeve debele roke so segle v zrak.

»Tule jel!« je vpil.

Marvel se je sklonil in se splazil med borečo se gručo na varno. Med ruvanjem in suvanjem je stopil policaj nevidnemu človeku na nogo. Divje je zakričal — tedaj so prvič čuli njegov glas — izvošček je dobil sunk v prsi, da je odletel, vrata so se zaloputnila in možje so lovili in grabili prazen zrak po kuhinji.

»Kam je pobegnil?« je vprašal mož s črno brado.

»Ven —?«

»Tudle!« je kazal policaj in stopil na dvorišče.

Kos opeke je priletel mimu njegove glave v kuhinjo in razbil nekaj skled.

»Pokazal mu bom!« je kričal Amerikanec. Samokres se je zableščal v njegovih rokah, pet strelcev je počilo. Med streljanjem je sukal roko v vodoravnem

polkrogu, da so kroglice kakor žarki letele na vse strani.

Molk je nastal. Vsi so poslušali.

»Pet strelcev,« je hladno dejal mož s črno brado. »To bo zadostovalo! Pojdite in potipajte, kje leži truplo!«

XVII.

Nevidni gost.

Dr. Kemp je marljivo delal in pero mu je gladko teklo po papirju. Še le oddaljeno streljanje ga je vzdramilo.

»Halol!« je dejal in vtaknil pero med zobe. »Celo streljati so začeli! Kaj neki imajo ljudje danes?«

Stopil je k oknu.

Noč se je naredila. Luči so gorele na ulicah, okna so bila razsvetljena. Prvi krajec je visel nad gričem in zvezde so sijale v jasni svetlobi.

Celih pet minut je zrl dr. Kemp na mesto, poslušal in čakal. Pa nič več ni bilo čuti, vse je bilo mirno. Zagodrnjal je nekaj o ponočnjakih in razgrajatih, zaprl okno in spet sedel k delu.

Uro ali kaj pozneje je zazvonilo pri hišnih vratih. Kemp je delal raztreseno, misli so mu begale.

Vzravnaval se je in poslušal. Služkinja je šla k vratom, jih odprla in spet zaprla. — Čakal je, da mu pride povedat, kdo je bil, pa ni prišla.

»Čudno —!« je mrmral. »Kdo je bil —?«

Zastavil je spet pero, pa pisanje topot ni šlo. Preveč je bil raztresen. Pozvonil je.

»Kdo je bil?« je vprašal služkinjo. »Je pošta prišla?«

»Nikogar ni bilo, gospod! Nekdo nas je potegnil mislim.«

»Ni miru nočoj!« je mrmral dr. Kemp.

Spet se je poprijel dela in topot siloma zbral vse moči, da bi se ubranil raztresenosti.

Ob dveh zjutraj je bilo, ko je končno položil pero na mizo. Vstal je, zazelalo se mu je, odpravil se je v spalnico, ki je bila v prvem nadstropju. Slek je suknjo, pa se je spomnil, da je žejen. Vzel je svečo in stopil nazaj v obednico, da si poišče sode in whiskyja.

Njegove študije iz fizike in naravoslovja so ga izšolale v dobrega spoznavalca. Njegovo bistro oko je zagledalo na linoleumu ob vznožju stopnic rdeč madež. Med potom v obednico je prapustil, od kod bi bil madež —. Ko se je vračal, se je sklonil in izlahka spoznal, da je madež kaplja strjene krvi.

Stopil je po stopnicah, gledal krog sebe in ugibal. Kar obstane ves zavzet —.

Kljuka sobnih vrat je bila krvava —.

Pogledal je roko. Snažna je bila. Spomnil se je tudi, da so bila vrata v spalnico odprta, ko je prišel iz knjižnice, in da se sploh ni dotaknil kljuka.

Z mirnim, pa odločnim korakom je vstopil. Pogled mu je padel na posteljo —.

Na odeji so bili madeži krvi, kos rjuhe je bil odtrgan. Čudno se mu je zdelo, da tega ni opazil prej.

Najbrž je bil zamišljen. Posteljni rob je bil potlačen, kakor bi bil šel pred kratkim kdo sedel na njem.

In tedaj se mu je zdelo, da je čul polglasen vzklík: »Dobri Bog — Kemp!«

Dr. Kemp ni verjel v glasove.

Strmel je na posteljo —. Ali je res čul glas —? Pogledal je po sobi, a ničesar ni vedel in oči so se mu vrnile k postelji.

Zdelo se mu je, da se je nekaj zgenilo, — tam pri umivalniku —.

Zaprl je vrata, stopil k mizici in postavil steklenico nanjo. In z lahno grozo — Kempa ni bilo kmalu strah kake stvari — je opazil, da visi v zraku tik blizu njega krvav povoj —.

Platnen povoj je bil, pravilno narejen, — toda prazen, popolnoma prazen. Stegnil je roko, pa nekaj mu je ustavilo in glas je govoril iz praznine:

»Kemp —!«

»E —?« je vprašal Kemp in usta so mu ostala odprta.

»Ne prestrašite se!« je rekel glas. »Neviden sem!«

Kemp za nekaj časa ni odgovoril. S praznimi očmi je strmel v povoj.

»Neviden —?«

»Jaz sem človek z nevidnim telesom!« je ponovil glas.

Kempu je šinila skozi glavo zgodba o nevidnem človeku, kateri se je smejal šele tisto jutro. V prvem trenutku se ni prestrašil, niti začudil se ni. Vse to je prišlo pozneje.

»Mislim sem, da je vsa stvar neumnost,« je rekel, nadaljšajoč svoje mili, bolj zase, ko za svojega nevidnega gosta. »Imate povoj na roki?«

»Da!«

»O —! Saj sem defal!«

Vzravnaval se je.

»Ampak — to ni mogoče!« je odmajeval z glavo. »To je neumnost! Prevaral!«

Čebula domača

garant. zdrava debela v vrečah po 54 kg po Di. 4.—
z kilogram pri, oroča 1 2 66

Hmelak & drug, Maribor, Slomškov t g 6.

Vabilo na občni zbor

Krekove posojilnice v Mariboru, r. z. 20 z.

ki bo v nedeljo, dne 18. februarja 1923, ob 5. uri popoldne v dvorini Lekarniška ulica št. 6.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in naizborstva.
2. Odobritev rač. zaključka za l. 1932.
3. Volitev načelstva in nadzorstva.
4. Čita je revizijskega poročila.
5. Prememba pravil.
6. Služajnosti.

Ak bi ta občni zbor ne bil sklepčen ob navedenem času, vrši se pol ure na istem mestu in pri istem dnevnem redu drug občni zbor, ki veljavno sklepa ne glede na število navsočih članov.

Inserirajte!

Iščem dobrodošlo hišo s trgov. in malo pos. v bližini mesta. Pismene nudbe na upravnishvo. 1 268

Pohišva za spalno sobo in kuhinjo, solidno delo, se proda. Maribor, Vojašniška ulica 8, Rojko. 3—3 57

Kupim vsako množino borov 5 m dolgih in 35 cm de. elih. Pavel L. d. el. sod. r. Gozdna ulica št. 6, Maribor. 5 6 61

Hiša za eno obitelj, velika skladišča za trgovino z dr. vami, apnom, premogom in cementom, električ. razsvetljava, vodovod, vse zidano l. 922, stavbišče za dvonadstropno hišo. ves kompleks meri 90 m², leži blizu Glavnega trga v prometni ulici, spos. bno za vel. ko. d. l. avnico, se proda. Kupec lahko takoj pr. v. zame in se naseli. Cena 22.000 Din., do 50.000 Din. o stane lahko vključeno. Posredovalci dobijo provizijo. Vprašati pri M. Orgič, Koroška c. 49, Maribor. 2—3 64

KUPUJE

se vedno le najboljše in najcenejše za domačo potrebo vsakovrstno manufakturno, kakor tudi tekstilno blago pri stari in zelo znani tvrdki

KAROL WORSCHÉ, Maribor, Gosposka ul. 10

Perje za postelje

Veletovgovina z premogom in dremi na debelo na drobno

F. & A. UHER

Slovenska ul. 8 Telefon 344

CENIK: 2—10 55

PREMOG v vsaki množini na dom postavljen po Din. 32, 37, 42, 45-25 in 66 75 za 100 kg.

DRVA: bukova dela na dom postavljena Ia Din. 700, IIa Din. 625 za klastro

BUKOVA REZANA 20 cm dolga na dom postavljena Ia Din. 50, IIa Din. 45 za meter.

MEHKA 1 meter dolga vezaza (odpadki) Din. 0-27 za kg na dom postavljena.

Naročila se sprejmejo samo v pisarni v Slovenski ul. 8.

KLOBUKE

ČEVLJE

1—15 65

PERILO

samozaveznice, dežne plašče, dežnike, torbice za trg, nahrbtnike i. t. d. v veliki izbiri nud. najc. n. je

JA COB LAH, MARIBOR, GLAVNI TRG 2.

Zadružna gospodarska banka

Podružnica v Mariboru.

izvršuje vse bančne posle najkulantneje. — Najvišje obrestovanje vlog na knjižice v tekočem računu.

Pooblaščen prodajalec srečk državne razredne loterije.